

Monitorul

Ziarul oficial al Municipiului Timișoara

Anul XXI, Nr. 210, Decembrie 2023

12 pagini, Tiraj: 100.000 buc.

Finalul unui an spectaculos, Începutul unei noi călătorii p. 10

Peste 100.000 de oameni au sărbătorit împreună la evenimentul de închidere a Capitalei Europene a Culturii. Vedeți cum a fost și cum ne dorim să continuăm povestea,

În pagina 10

Timișoara, un spațiu al miracolelor posibile

Orașul nostru are un anotimp în plus - cel în care locurile și oamenii scriu istorie.

În decembrie 1989, timișorenii puneau punct unui regim care a aruncat România în zona întunecată a istoriei vreme de decenii. Era sfârșitul unui capitol dureros, plătit cu vieți omenesti, dar trăit cu speranța că un nou drum se deschidea pentru întreaga țară. Gândul nostru plin de recunoștință se îndreaptă spre eroii care au transformat imposibilul în realitate.

34 de ani mai târziu, în decembrie 2023, Timișoara marchează momentul final al unui alt parcurs, de această dată, sub semnul culturii, moment final care deschide, la rândul său, alt orizont spre care pășim împreună.

Timișoara, orașul care a dat ora exactă a libertății în România, a fost, anul acesta, barometrul cultural al țării și al Europei. Simbolic, anul capitalei culturale se încheie acum. Însă, ca orice călătorie, și cea pe care am parcurs-o în 2023 ne-a făcut mai buni, mai înțelepți și luăm cu noi în bagaj tot ceea ce am învățat. Destinația următoare e viitorul, anii în care vom continua să creștem, să ne transformăm și să dăm locului în care trăim forma visurilor noastre.

Investim în Timișoara

Pentru un oraș așa cum ni-l dorim cu toții, modern, accesibil, cu servicii la standarde înalte, este nevoie de foarte multă muncă, zi de zi. Se află în derulare numeroase proiecte, care vor contribui substanțial la dezvoltarea orașului. Aflați care sunt acestea și care este stadiul lucrărilor,

În pagina 5

Interviu cu Irina Margareta Nistor „Există o vorbă în engleză - Să nu moară niciodată zeul din tine. Și voi ați avut un zeu” p. 3

Zeci de hectare de teren urmează să intre în posesia celor care stau în locuințe dobândite în baza Legii 112 p. 4

Stop cadru pe Revoluție. Istoria fotografiată de Costi Duma p. 9

Foto: Piața Unirii - Petru Cojocaru

Spațiu educativ și cultural, deschis pentru comunitatea din Kuncz

Locuitorii din Kuncz au de acum la dispoziție un nou spațiu educativ și cultural. Primăria a finalizat construirea centrului de pe strada Satu Mare. Clădirea are două etaje, cuprinde săli pentru cursuri, cabinete de consiliere, sală de mese, sală de sport, cabinet medical și loc de joacă, toate echipate cu dotări moderne.

De investiție vor beneficia în mod direct 100 de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune

Februarie 2022

Decembrie 2023

Finalizat. Mobilat. Funcțional.

Centrul Cultural și Educațional din Kuncz

socială din zonă. Centrul va fi deschis însă și pentru cei care nu fac parte din categoria persoanelor defavorizate, pentru activități educative și culturale.

„Va fi o clădire a întregii comunități. Va fi și un centru cultural, o clădire deschisă, pe care o vom anima cu echipa de la Direcția de Asistență Socială, dar și cu mai multe organizații din Timișoara. Va fi un loc în care oameni foarte diferiți vor putea avea activități comune. Avem o strategie clară de dezvoltare pentru zona Kuncz-Plopi, un cartier, istoric vorbind, neglijat”, a transmis primarul Dominic Fritz.

Sprijin pentru copii și adulți

Centrul din Kuncz va cuprinde două tipuri de servicii sociale: centru de zi pentru copii și asistență comunitară.

40 de copii aflați în risc de separare de părinți vor putea beneficia de servicii de informare și consiliere psiho-socială, activități de educație non-formală, de tip after-school, sportive, recreative și de socializare, integrare și reintegrare în familie, deprinderi de viață independentă.

60 de adulți vor putea beneficia de activități de informare și consiliere socială, consiliere psihologică, educație extracurriculară, sportive, facilitarea accesului pe piața muncii și orientare

KUNCZ-PLOPI

Încăperile centrului, echipate cu dotări moderne

vocațională, facilitarea accesului la o locuință, facilitarea accesului la servicii medicale, procurarea actelor de identitate, promovarea incluziunii sociale a persoanelor defavorizate.

„Centrul Cultural și Educațional Kuncz vine ca un răspuns la nevoile identificate în comunitate. Beneficiarii vor avea acces aici la activități educative, de socializare, sportive. Funcția culturală va fi, de asemenea, foarte importantă, pentru a oferi comunității șansa la o viață mai bună. Scopul centrului este să ajutăm grupul țintă să depășească zona de vulnerabilitate în care se află”, a declarat Emese Esztero, directoarea Direcției de Asistență Socială (DAS) a Municipiului Timișoara. Valoarea totală a investiției este de 8,3 milioane de lei, cu TVA. 2,3 milioane de lei provin din fonduri europene, iar restul de la bugetul local. Proiectul a fost derulat de Primăria Municipiului Timișoara, în parteneriat cu DAS a Municipiului Timișoara și Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest.

Piața Bălcescu va fi din nou verde

Piața Bălcescu din Timișoara va fi din nou verde. 21 de arbori, 21 de arbuști și peste 5.000 de plante perene, din 60 de specii, înfrumusețează acum întreaga zonă. Odată cu plantările, în piață a fost instalat și un sistem de irigare prin picurare, pentru ca arborii și arbuștii să reziste în perioadele secetoase.

Piața Bălcescu, în timpul plantărilor

„Piața Bălcescu renaște. Aici, acum câțiva ani, s-a făcut o reamenajare și s-au tăiat toți copacii. De atunci a fost un spațiu mort. Acum o sa fie o explozie de culori, de verde, de natură. E important să trăim într-un oraș verde”, a spus

Dominic Fritz, primarul Timișoarei.

Spațiul verde este completat de 900 mp de gazon. Proiectul include întreaga zonă centrală a pieței, inclusiv scuarul și zona de parcare.

Campanie de plantări

Piața Bălcescu nu este singura care și-a schimbat înfățișarea. Angajații Horticulturii au finalizat de curând plantarea a peste 214.000 de plante bienale în zonele centrale ale orașului. Plantările s-au făcut pe spații verzi, în parcuri și în jardiniere.

Campania a inclus și plantări de Yucca și Hemerocalis, mai exact 1.100 de exemplare.

Totodată, în această perioadă se plantează

Campania de plantări continuă

ELISABETIN

și aproximativ 700 de bucăți de trandafiri, în Parcul Rozelor.

În paralel cu plantările de flori, angajații Horticulturii au început și plantările de arbori. Până acum s-au plantat 1.633 de arbori, iar până la finalul campaniei numărul lor va fi de 2.600. Campania de plantare continuă și în perioada următoare cu plantări de trandafiri, bulboase și arbori, fiind însă condiționată de factorii climatici.

Arbori și plante noi în curțile școlilor

Suplimentar campaniei de plantări de pe spațiul public, Primăria Municipiului Timișoara face plantări și la mai multe școli și grădinițe din oraș. Astfel, la 11 unități de învățământ preuniversitar se plantează arbori, arbuști și diverse specii de plante.

În total, vor fi plantați 142 de arbori (jugastru de Banat, frasin, arțari și alte specii), peste 270 de arbuști, precum și diverse amenajări cu plante perene, flori, gazon sau trifoi.

Unitățile de învățământ unde au loc amenajări sunt: Grădinița PP 1, Grădinița PP 12, Grădinița PP 26, Grădinița PP 33, Grădinița PP 38, Școala Gimnazială 6, Școala Gimnazială 15, Școala Gimnazială 18, Școala Gimnazială 19, Școala Gimnazială 21, Liceul de Artă „Ion Vidu”.

Marea dvs. dragoste este filmul și știu că ați vizionat de-a lungul timpului peste 30.000. Care a fost momentul în care ați realizat că vă doriți o carieră în domeniu?

Din momentul în care am început să chiulesc de la școală ca să mă duc să văd cât mai multe și am găsit și un doctor care îmi dădea niște scutiri. Eram toată ziua prin cinematografe. Mai apoi am ajuns să văd filmele de la cinematecă. Atunci era deja un alt moment, cu D.I. Suchianu, când am început cariera. Până atunci fusese doar o pasiune nețărnută.

Era foarte complicat să faci carieră în perioada aceea. Nu mi-am pus problema, dar șansa mea a fost că făceam limbi străine și tot prin profesorul Suchianu am ajuns la televiziune. În prima fază, doar traduceam filmele simultan, pentru comisiile de cenzură. Nu m-am gândit că într-o zi o să pot scrie cronici, că o să se întâmple ce s-a întâmplat, ceea ce pentru mine a fost o minune. Înțeleg că și pentru alții, din alt punct de vedere. Mă refer la povestea cu casetele video.

Mă surprinde când lumea mă întreabă dacă nu m-am plictisit. Nu m-aș plictisi niciodată. Și în seara aceasta, dacă aș mai avea timp, m-aș duce să mai văd un film.

Ați fost destul de des la Timișoara în ultima perioadă. Cel mai recent la Flight Film Festival, la Festivalul de film fantastic Dracula TIMES, iar acum la festivitatea de închidere a Capitalei Europene a Culturii. Cum apreciați activitățile și evenimentele cinematografice din Timișoara și publicul de aici?

Da, am fost des la Timișoara. Ani de zile am fost și la Les Films de Cannes, am fost și la spectacolul cu John Malkovich, chiar dacă nu am avut voie să îi pun niciun fel de întrebare despre filme, pentru că era grevă în America.

Interviu cu Irina Margareta Nistor

„Există o vorbă în engleză - Să nu moară niciodată zeul din tine. Și voi ați avut un zeu”

Este o binecuvântare, dar și un noroc chior să poți face o carieră din ceea ce iubești mai mult, spune Irina Margareta Nistor. Pasiunea sa a fost însă o binecuvântare pentru un întreg popor. Miile de filme pe care le-a tradus înainte de Revoluție și care circulau „pe sub mână” pe casete video, au fost pentru români singura legătură cu producțiile din Vest.

Astăzi este o prezență frecventă la marile festivaluri de film din țară și din străinătate. Nu putea lipsi de la festivitatea de închidere a Capitalei Europene a Culturii din Timișoara, ocazie cu care am discutat puțin despre festivaluri, proiecții, cinematografe și public. Spune că timișorenii sunt entuziași și plini de căldură.

Pe lângă faptul că aveți IMAX, care numai la București mai este, dar IMAX-ul de la voi înțeleg că este cu laser și se vede și mai bine și vă invidiază cei de la Cluj și de la Iași, ați reușit și să deschideți două cinematografe. Desigur că există și tentația celor două mall-uri, dar aici este un altfel de public.

Publicul din Timișoara este entuziast și foarte recunoscător. Un public cu foarte multă memorie, în primul rând. Știu că se spune că recunoștința e floare rară, dar cred că tocmai cei din Timișoara știu lucrul acesta. O să mă întorc din nou la spectacolul cu John Malkovich, la felul în care aplaudau - cu căldură și mult entuziasm. La un moment dat unul dintre ei a strigat chiar bis, ca la un concert, ceea ce mi s-a părut extraordinar.

Cred că de aia a și izbucnit Revoluția la voi, pentru că ați avut entuziasm. Există o vorbă în engleză - Să nu moară niciodată zeul din tine. Și voi ați avut un zeu și încă îl mai aveți.

Spuneți despre cinematografe. Două dintre fostele cinematografe de stat din Timișoara au fost reabilitate de curând și au reintrat în circuitul cultural al orașului, iar alte două urmează să fie deschise publicului în următoarea perioadă. Putem spune că nu ducem lipsă de spații dedicate proiecțiilor de filme. De ce sunt importante și de ce ar trebui oamenii să meargă la cinematografe?

Sunt importante în primul rând pentru că îți faci o obișnuință. Tinerii merg cu gașca, cei din categoria seniorilor, cu un grup de prieteni, eventual la o prăjitură mai târziu. E un mod de a socializa, cumva ca pe vremuri.

Sunt câteva nume din Timișoara care în ultimii ani s-au remarcat în lumea filmului. Le amintesc aici pe Ioana și Mara Bugarin și pe actrița Mălina Manovici. Ce

ne puteți spune despre rolurile și prezența lor în filme?

Au jucat în filme foarte importante, ale lui Cristian Mungiu și Gulea, care au ajuns la Cannes. Lumea chiar le confundă pe Ioana și Mara pentru că în Morometii II a jucat Ioana și în III o să joace Mara. Mara a fost și ea la Cannes cu Metronomul. E un noroc. Aș vrea să o amintesc și pe Iacob, care e tot de la voi și pe care a descoperit-o în „Cocoșul decapitat” Radu Gabrea. Înțeleg că face carieră și în străinătate și aici, dar eu cred că începutul contează foarte tare.

Dacă vor, au și ocazia să joace la teatru aici. E un lucru important că aveți teatre de stat, operă, dar există și teatrele private și există și un Cinema Paradiso, care este într-un bloc și care mărturisesc că mi-e cel mai drag.

Trebuie să recunoaștem că titlul de Capitală Europeană a Culturii a însemnat enorm. Dacă pentru Sibiu a însemnat în special teatru, Timișoara a mers mult pe film.

Instanța dă dreptate Primăriei: societatea care ocupă ilegal Ștrandul Termal va fi evacuată

Primăria Municipiului Timișoara a câștigat definitiv la Tribunalul Timiș procesul împotriva GPG Company SRL (Ștrandul ZHH/fostul Termal). Societatea a ocupat ilegal, fără plată, o suprafață de 12.707 mp din domeniul public, din anul 2014. Acum, sunt obligați să evacueze incinta ștrandului.

„Continuăm acțiunile de recuperare a patrimoniului Timișoarei. Este șocantă nepăsarea și complicitatea celor care au condus orașul înaintea mea și care au închis ochii la ce se întâmplă cu patrimoniul Timișoarei. Ștrandul Termal este una din marile țepe date bugetului local în ultimii zece ani, de așa-ziși investitori. Practic, cei de acolo au făcut bani de pe urma ștrandului care este al Municipiului Timișoara, fără să plătească la bugetul local. Fie că sunt terenurile de pe malul Begăi sau casele de pe Loga și din zona istorică, nu renunț până când tot ce e al orașului se reîntoarce în folosința orașului”, a transmis primarul Dominic Fritz.

Despăgubiri de milioane pentru ocuparea ilegală a spațiului public

În luna iunie 2021, Primăria Municipiului Timișoara a demarat în instanță acțiunea de evacuare necondiționată a celor care ocupă

Fostul Ștrand Termal va fi redat timișorenilor

illegal acest spațiu. Acțiunea a fost suspendată până la soluționarea dosarului de la Înalta Curte de Casație și Justiție, privind stabilirea prejudiciului. În 27 iulie, Primăria Timișoara a câștigat definitiv la ÎCCJ acest proces. Astfel, societatea GPG Company SRL a fost obligată la plata către Primărie a 7 milioane și jumătate de lei, plus încă 31.121 euro/lună până la eliberarea spațiului. Odată cu soluționarea acestui proces, acțiunea de evacuare a fost repusă

pe rol, iar Tribunalul Timiș a dat câștig de cauză Primăriei. În plus, Primăria Timișoara a pornit un proces pentru demolarea unei clădiri ridicată fără autorizație de construire.

Primăria Timișoara a promovat și o acțiune de antrenare a răspunderii administratorului, în vederea recuperării prejudiciului cauzat ca urmare a ocupării domeniului public în mod abuziv. Acțiunea se află în prezent pe rol la Tribunalul Timiș.

Zeci de hectare de teren urmează să intre în posesia celor care stau în locuințe dobândite în baza Legii 112

După ani de blocaje legislative, Primăria Municipiului Timișoara poate intensifica procesarea dosarelor prin care proprietarii care și-au dobândit locuințele în baza Legii nr. 112/1995 pot obține gratuit terenul aferent locuințelor și anexelor gospodărești, inclusiv curțile și grădinile din jurul construcțiilor.

„În sfârșit punem punct unei aberații legislative care a blocat mii de oameni să obțină terenul și curtea locuinței. E o situație care trenează de peste 20 de ani. Am lucrat în ultimele luni la verificarea dosarelor și primii 17 proprietari din Timișoara au deja drept legal asupra terenurilor de sub sau de lângă casă. Am primit cereri pentru aproximativ 90 ha de teren. Sunt și suprafețe mai mari, sunt și suprafețe mici care revin fiecărui proprietar, pentru că imobilele au avut în general mulți foști chiriași. Analizăm dosar cu dosar, la Fond Funciar, la Patrimoniu și la Direcția Fiscală, iar cei care sunt în afara legii sunt respinși. Niciun metru pătrat nu va ajunge la cei care nu sunt în drept”, a declarat primarul Dominic Fritz.

Dosarele soluționate până acum de Primărie însumează aproape 35.000 de metri pătrați. În perioada imediat următoare, Primăria Municipiului Timișoara va trimite mai multe dosare soluționate de Comisia municipală de fond funciar Timișoara către Prefectura Timiș, care va emite titlul de proprietate.

În total, Primăria are înregistrate 1.970 de dosare pe Legea nr. 87/2020 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr.18/1991 și 146 pe Legea nr. 263/2022 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr.18/1991. După blocaje legislative, în primăvară, Prefectura Timiș a stabilit că dosarul solicitanților trebuie actualizat, astfel încât să conțină și un extras de CF cu geometrie.

Persoanele care au nevoie de sprijin în întocmirea/actualizarea dosarelor se pot prezenta la Compartimentul Fond Funciar al Primăriei, de luni până vineri, între orele 8:30 și 10:30, iar în zilele de marți și joi, și în intervalul 14:00 - 16:00.

Acele necesare sunt:

- cerere care va cuprinde numele și prenumele persoanei solicitante, domiciliul acesteia, calitatea în care solicită atribuirea terenului aferent casei de locuit și anexelor gospodărești, precum și curții și grădinii din jurul acestora și suprafața de teren pentru care se solicită atribuirea conform art. 27, alin. (2^a3) din Legea nr. 18/1991, modificat de Legea nr. 263/2022;

- copie de pe actul de identitate (C.I. / B.I.);
- copie de pe actele de stare civilă: certificat de naștere, căsătorie și certificat de deces, certificat de moștenitor/calitate de moștenitor, dacă este cazul, hotărâre judecătorească, dacă există;

- extras de C.F. cu geometrie, individual și în extenso, în original - la zi, în care este evidențiat terenul aferent casei de locuit și ane-

xele gospodărești, precum și curtea și grădina din jurul acestora;

- documentație topo-cadastrală - întocmită cu ocazia înscrierii geometriei în CF (în original);

- după caz - copie de pe actul doveditor a dreptului de proprietate asupra imobilului (contract de vânzare-cumpărare, donație etc.);

- după caz: copie de pe actul de proprietate emis anterior prin care s-a reconstituit/constituit dreptul de proprietate asupra terenului aferent casei de locuit și anexelor gospodărești, (ex. titlu de proprietate, decizie a prefecturii sau ordin al prefectului etc.);

- declarația dată pe propria răspundere - prevăzută la art. 10 alin. (2) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă vi s-a atribuit sau nu teren în proprietate prin reconstituire sau constituire. În caz afirmativ, se va menționa suprafața totală de teren atribuită în proprietate, prin reconstituire sau constituire, de familie, chiar dacă aceasta s-a făcut în mai multe localități sau de la mai mulți autori;

- declarație pe proprie răspundere a solicitantului, din care să rezulte că terenul solicitat nu se află în litigiu. În situația în care sunt litigii pe rolul instanțelor de judecată, să se precizeze de către solicitant acest lucru, iar dacă au existat, să fie comunicată soluția definitivă a instanțelor de judecată.

- orice alte documente doveditoare, utile soluționării cererii.

Waldorf

Noua clădire a Liceului Waldorf din Timișoara prinde tot mai mult contur. În toamna anului trecut, în locul noii construcții se afla doar un teren gol. Acum, ziua în care cei peste 400 de elevi vor învăța în noile săli de clasă se apropie cu rapiditate. Copiii vor

avea la dispoziție opt săli de clasă, 12 laboratoare, ateliere și cabinete, o sală multifuncțională și două săli afterschool. Valoarea investiției este de 30 de milioane de euro. Jumătate din bani provin din fonduri europene, iar jumătate de la bugetul local.

Clinica de Balneologie

Ridicăm o clădire nouă și o reabilităm pe cea existentă. Pacienții nu vor mai fi nevoiți să iasă afară între proceduri, pentru că asigurăm o legătură între cele două clădiri.

Clinica modernă va dispune de bazin cu apă termală, 4 băi galvanice, 14 săli cu tratamente diverse și 5 cabinete de consultații. Lucrările costă aproape 13 milioane de lei.

Noua Clinică ORL

10 cabinete dotate cu echipamente moderne și o sală de urgențe sunt în amenajare la Clinica ORL de pe Bulevardul Revoluției. Reabilităm clădirea, iar în curte construim un imobil nou, cu 4 etaje.

Iar pentru că Timișoara este centru universitar, viitorii medici, acum studenți la medicină, vor avea la dispoziție un amfiteatru pentru studii. Investiția se ridică la aproape 8,5 milioane de lei.

Pasarela Gelu

Vechea pasarelă Gelu Crizantemelor e înlocuită cu un pod pietonal și velo ușor accesibil pentru pietoni și bicicliști, cât și pentru persoanele cu mobilitate redusă. Pe pod amenajăm

insule de verdeță și iluminăm arhitectural întreaga construcție. Proiectul este finanțat integral din bugetul local, cu o sumă de peste 12 milioane de lei.

Tramvaie

Înnoim flota de transport public a orașului prin achiziționarea a 23 de tramvaie noi. Eficiente energetic și adaptate nevoilor persoanelor cu mobilitate redusă, acestea vor contribui atât la creșterea vitezei comerciale a transportului public cu tramvaiul, cât și a confortului și siguranței pasagerilor. Valoarea investiției depășește 463 de milioane de lei.

Fostul sportiv numărul unu al Timișoarei, canotorul Florin Enache - antrenamente intense pentru Jocurile Olimpice de la Paris

Printre sportivii care au obținut bilet la Jocurile Olimpice de la Paris din 2024 se numără și fostul sportiv numărul unu al Timișoarei, canotorul Florin Marian Enache. Calificarea a venit în urma unei curse epuizante, dar cu un timp extrem de bun, la Campionatul Mondial de canotaj de la Belgrad, din această toamnă. Reușita a marcat, totodată, și o premieră pentru România - prima barcă de patru vâsle masculin calificată la Jocurile Olimpice.

Despre reușita care a scris istorie, antrenoarea selecționeră a sportivului, Elvira Văsuț de la Clubul Sportiv Școlar (CSS) Bega Timișoara, ne spune: „Campionatul Mondial de la Belgrad venea după un rezultat foarte bun la Cupa Mondială. Aveau aproape certitudinea că iau medalie. Chiar dacă nu au luat medalie, au calificat barca, după o cursă excelentă, cu un timp foarte bun. Este un echipaj destul de tânăr - fostul dublou de la Olimpiada de la Tokio, Florin Enache cu Ioan Prundeanu și doi copii mai tineri, Mihai Chiruță și Andrei Cornea. Deși au fost puțin dezamăgiți, sunt foarte încrezători pentru că știu și cum este să fii între primii trei mondial, au fost cu câteva luni înainte de Belgrad.”

„Sunt foarte aproape de medalia olimpică”

Florin Enache și echipa sa au început antrenamentele pentru marea competiție încă de luna trecută. „Au început pregătirea în noiembrie. Au plecat în Italia, unde va avea loc șlefuirea. Acolo e mai cald și pot ieși pe apă în continuu. Majoritatea echipelor din lume caută locații cu apă caldă, să poată vâsli. Altfel, fac întrerupere și antrenamente mai puțin specifice. Eu cred că sunt foarte aproape de medalia olimpică. E visul oricărui sportiv și sper să vină la anul cu o medalie”, a mai adăugat Elvira Văsuț.

Echipa calificată la Jocurile Olimpice de la Paris

Florin spune că marea diferență dintre prima olimpiadă la care a participat și cea de acum este că la Tokio și-a dorit foarte mult să meargă, dar la Paris știa deja că va merge.

„Îmi aduc aminte că anul de calificare (2019), a fost cel mai greu an din cariera mea, cel mai tensionat și stresant, deoarece îmi doream foarte mult să merg la olimpiadă. În mod inconștient, am pus presiune pe mine. Așa face orice sportiv. Atât de mult mi-a plăcut ce am simțit la Tokyo, încât mi-a schimbat modul de a vedea lucrurile în totalitate. Nu poți descrie prea mult în cuvinte frumusețea Jocurilor Olimpice, mi-aș dori să fac asta, dar e foarte greu. Acum, pentru Paris, obiectivele mele sunt altele și este și normal. Am o experiență acumulată pe parcursul carierei, a venit momentul să strălucesc și la o olimpiadă și cred că nu o să fie chiar atât de greu”, a zis sportivul.

„Canotajul este un stil de viață”

Florin Enache și-a început cariera în canotaj la 14 ani, la Timișoara. Talentul și determinarea sa au fost descoperite și puse în valoare de

antrenoarea CSS Bega, Elvira Văsuț. A adus clubului titluri precum cel de campion național, european, câteva medalii mondiale și a fost declarat sportivul numărul unu al orașului. În 2013 a decis să continue drumul spre performanță la clubul de seniori CS Dinamo București, unde activează și în prezent. De-a lungul timpului a obținut rezultate și medalii pe care România nu le-a avut niciodată în probă de dublu vâsle (M2x) și patru vâsle (M4x).

„Sunt foarte mulțumit și satisfăcut cu tot ceea ce am obținut până acum. Nu am regrete și nici dezamăgiri. Sunt de părere că nimic nu se obține ușor și este nevoie de foarte multă muncă și dedicare. De sacrificii, nu mai spun... Dar canotajul pentru mine este un stil de viață, este o pasiune și ceva ce fac din plăcere. Îmi place să mă autodepășesc tot timpul, probabil de acolo și motivația. Lucrez mult cu mine și la tot ce țin de mentalitatea mea, sunt de părere că astăzi este cea mai bună zi din viața mea și doar așa funcționez”, adaugă Florin.

Mai spune că CSS Bega a rămas clubul său de suflet, iar Timișoara reprezintă acasă, orașul în care își dorește să revină.

Informații utile

Programul cu publicul în perioada sărbătorilor de iarnă

Structurile din cadrul Primăriei Municipiului Timișoara vor avea un program special cu publicul în perioada sărbătorilor de iarnă.

Direcția Regională Urbanism și Planificare Teritorială

• 18.12.2023 și 5.01.2024 nu se înregistrează fizic/online solicitări referitoare la activitatea de urbanism.

• 18 - 27.12.2023 se asigură doar eliberarea actelor și documentațiilor de urbanism.

Camera 12

Din 27.12.2023 se sistează activitatea cu publicul, până în data de 8.01.2024.

Direcția Fiscală a Municipiului Timișoara

• 27.12.2023 - 14.01.2024:

Biroul Consiliere Contribuabili și Registratură va prelua fizic/online și înregistrează declarațiile contribuabililor persoane fizice/juridice privitoare la clădiri și terenuri.

Biroul Evidență Contribuabili și Încasări

Bugetare va încasa doar anumite taxe.

Serviciile de specialitate vor elibera certificate de atestare fiscală doar pentru acele imobile sau mijloace de transport pentru care nu este necesară prelucrarea datelor patrimoniale.

Direcția de Evidență a Persoanelor

• 21.12.2023 - 5.01.2024:

Acte de identitate/vize de flotant, înregistrări nașteri:

Primiri acte - program normal, conform programărilor online

Eliberări acte - program normal

Înregistrări căsătorii - serviciul nu este disponibil în perioada menționată. Prima zi de oficiere a căsătoriilor din anul 2024 este 18 ianuarie 2024, iar actele se vor depune din data de 8 ianuarie 2024, cu programare online.

Înregistrări decese

Program normal în zilele de 21, 22, 27, 28, 29.12.2023 și 3, 4, 5.01.2024

Program scurt, până la ora 12, în zilele de 23, 26, 30.12. și 2.01.2024.

În perioada menționată nu se eliberează certificate de stare civilă la cerere (duplicate), nu se fac transcrieri certificate de naștere/căsătorie/deces emise de autoritățile din străinătate, înregistrări nașteri tardive, schimbări de nume, rectificări, mențiuni din străinătate, înregistrări divorțuri pe cale administrativă (primiri cereri etapa I).

Direcția Patrimoniu

Între 27.12.2023-05.01.2024 nu se înregistrează fizic/online solicitări referitoare la activitatea Direcției Patrimoniu. Programul casieriei de pe str. Oituz nr. 1 se suspendă în perioada 27.12.2023 - 5.01.2023.

Zilele de 25, 26.12.2023, respectiv 1, 2.01.2024 sunt zile libere.

Programul detaliat îl puteți găsi pe site-ul Primăriei, la secțiunea Anunțuri.

Condiții mai bune și săli noi de clasă pentru elevii Școlii Gimnaziale Nr. 15

FRATELIA

Cei peste 300 de elevi ai Școlii Gimnaziale Nr. 15 din Timișoara vor învăța de anul viitor în condiții mai bune. Primăria Municipiului Timișoara a semnat contractul de reabilitare a clădirii, care presupune și amenajarea unor noi săli de clasă.

Corpul A al școlii va fi renovat, iar în cadrul corpului B se vor amenaja patru noi săli de clasă, pentru aproximativ 100 de elevi.

„Este un proiect cu două beneficii majore. Pe de-o parte, îmbunătățim semnificativ condițiile pentru elevii școlii, iar pe de altă parte, deschidem noi săli de clasă. Corpul B va fi extins și recompartimentat, iar corpul A va trece prin lucrări de reabilitare, contribuind la îmbunătățirea calității educației. Este cea de-a noua școală unde începem investiții, în mai puțin de trei ani, fie pentru a construi noi spații, fie pentru a le reabilita pe cele existente”, spune viceprimarul Timișoarei, Ruben Lațcău.

Proiectul de reabilitare a Școlii Gimnaziale 15 include: reabilitarea termică a corpului A prin montarea unui termosistem și izolarea planșului de la etaj, schimbarea finisajelor exterioare pentru a îmbunătăți aspectul clădirii, extinderea corpului B cu un etaj și recompartimentarea.

Școala Gimnazială Nr. 15, în curs de reabilitare

Această transformare va crea patru clase noi, o casă nouă a scărilor, grupuri sanitare și un spațiu pentru recreație/sală multifuncțională.

Valoarea investiției este de 3,8 milioane de lei, cu TVA.

Primăria Municipiului Timișoara își canalizează eforturile spre obținerea de fonduri europene, pentru a construi spații noi și pentru a reabilita școlile care au fost neglijate până acum.

Cursuri gratuite de igienă orală, pe înțelesul celor mici

Elevii din 79 de clase de nivel pregătitor și clasa întâi din Timișoara învață despre importanța igienei orale. Cursurile sunt susținute de medici stomatologi și cuprind explicații pe înțelesul celor mici.

Printr-un program al Primăriei, medicii stomatologi din cadrul Direcției Asistență Medicală în Unitățile de Învățământ le arată copiilor care sunt tehnicile corecte de periaj și obiceiurile sănatoase care contribuie la menținerea sănătății dinților. Inițiativa reprezintă un pas important în eforturile noastre continue de a promova un stil de viață sănătos în rândul elevilor.

Agnes Tănase, medic stomatolog, precizează: „Copiii au deja bune cunoștințe despre igiena orală și importanța acesteia, dar este nevoie să repetăm, să venim cu o altă abordare, mai atractivă și mai prietenoasă pentru cei mici”.

Practica e mama învățăturii

Curs interactiv despre igiena orală, la Școala Gimnazială nr. 13

„Cel mai mult mi-au plăcut desenele animate și de doamna doctor. Am învățat că trebuie să ne spălăm bine, bine pe dinți, de două ori pe zi. Dacă nu ne spălăm zilnic, apar carii și ne vor dura dinții, mai ales dacă mâncăm prea multe dulciuri” - Anda, elevă în clasa I.

„Colaborarea directă prin vizita specialiștilor în școli este de mare impact pentru copii. Ei dețin mai multe informații și le pot explica mai bine copiilor. În plus, prin deplasarea lor în sălile de clasă și implicarea elevilor în activități distractive se construiește o apropiere între copii și personalul medical. În acest fel, vizita la stomatolog nu-i va mai speria pe cei mici”, afirmă Claudia Colțan, învățătoare la clasa I, la Școala Gimnazială nr. 13.

În program s-au înscris și participă activ la

aceste cursuri 12 școli din Timișoara.

Reamintim tuturor părinților că Direcția Asistență Medicală în Unitățile de Învățământ oferă consultații stomatologice gratuite pentru preșcolari și elevii din Timișoara, la Centrul medical de pe strada Carusso nr. 1. Consultațiile includ examinarea, stabilirea diagnosticului și efectuarea tratamentului cariilor dentare, depistarea afecțiunilor și acordarea primului ajutor în caz de urgență, iar serviciile sunt decontate din bugetul local.

Consultațiile se fac cu programare la numărul de telefon 0256.425.017, în zilele lucrătoare, între orele 08:00 - 19:00, iar elevii nu trebuie decât să prezinte de certificatul de naștere sau buletinul și carnetul de elev.

Oameni pentru oameni - voluntariatul schimbă vieți

La Direcția de Asistență Socială, compasiunea se întâlnește cu solidaritatea. Aici activează 14 voluntari, care s-au dedicat cu inima deschisă misiunii de a face din orașul nostru un loc mai prietenos și mai incluziv pentru toți. Anul în care Timișoara a fost desemnată Capitală europeană a culturii a adus cu sine nu doar evenimente de excepție, ci și o implicare comunitară mai profundă.

Voluntarii se întâlnesc lunar pentru pregătire și discuții cu experții în domeniul asistenței sociale. Unii dintre ei sunt încă elevi de liceu sau studenți, alții, seniori sau persoane cu dizabilități, dornici să ofere sprijin și să contribuie la schimbarea în bine a comunității. Invitată la cea mai recentă întâlnire a fost Roxana, specialist cu mulți ani de experiență la Fundația „Speranța”. „Ne-am întâlnit pentru a vedea cum continuăm să sprijinim persoanele cu dizabilități din comunitate și cum folosim contextul creat de proiectul «Timișoara – Capitală europeană a culturii» pentru a duce mai departe energia de implicare și dorința de voluntariat în beneficiul persoanelor vulnerabile, cu dizabilități, în cazul nostru”, Roxana Damaschin Țecu, Fundația de reabilitare „Speranța”.

Evenimentele de pe agenda Capitalei Culturale 2023 au fost mai mult decât artă și divertisment; au fost despre fiecare dintre noi. Înțelegând nevoile persoanelor cu dizabilități, acești voluntari le-au facilitat accesul la spectacole. O liză, supranumită de voluntari și „Liza-Eliza”, a devenit un simbol al solidarității, ajutând la depășirea barierelor fizice și deschizând porți spre o experiență culturală autentică. Persoanele cu dizabilități au putut solicita transport adaptat la evenimente, precum și sprijin pentru transportul pe scările locuinței, cu ajutorul acestei lize. „Când lucrezi cu perso-

O parte din voluntarii de la Direcția de Asistență Socială

nele cu dizabilități, mai ales cu dizabilități locomotorii, poți întâmpina diverse dificultăți. Serviciul de Transport Public are mașini adaptate, iar DAS asigură partea de programare telefonică, dar rămâne de soluționat problema transportului din apartamentul beneficiarului la mașina adaptată și din automobil, la locul evenimentului, iar pentru asta ne bazăm foarte mult pe voluntari. Am avut un sponsor, Federația CEAS, care a venit în sprijinul nostru și a donat o liză, în valoare de 17.000 de lei. Un instrument vital care ne ajută să coborâm cu ușurință persoana cu dizabilități pe scări. Dacă înainte aveam nevoie de cel puțin doi oameni, acum un singur voluntar, care a învățat să utilizeze liza, reușește fără probleme să coboare și să urce beneficiarul pe scări”, Angela Ciupa Rad, Șef Serviciu Reziliență și mobilizare comunitară.

În perioada evenimentelor dedicate Capitalei culturale, s-au mai alăturat echipei încă trei voluntari de la Asociația Timișoara 2023. Andrei Visan, elev în clasa a XI-a la Liceul Jean Louis Calderon, este printre cei trei: „Am ajuns voluntar în cadrul DAS din întâmplare. Am fost voluntar la asociație și am fost contac-

tat pentru a ajuta o persoană să coboare de la etajul 2. Nu era nimeni disponibil, iar eu aveam timp liber. Am ajutat-o, am stat cu ea în parc, am povestit și de atunci am tot continuat să ajut. Din experiența asta am învățat că suntem cu toții oameni, care își doresc să fie tratați egal și mi-am descoperit dorința de a-i ajuta pe alții”.

Prin altruismul lor, voluntarii au transformat Capitala Culturală într-un loc în care nu există limite și în care fiecare voce contează. Fiecare este o rază de speranță, iar împreună au creat un lanț solid de oameni devotați unei cauze nobile. Cum niciodată nu sunt prea mulți în slujba binelui, Direcția de Asistență Socială este în permanentă căutare de voluntari. Aceștia se pot implica în activități diverse precum: companie, ajutor cu mici cumpărături, activități educaționale sau descoperirea de pasiuni comune cu persoanele cu dizabilități. Astfel, persoanele cu nevoi speciale pot fi mai prezente și mai implicate în comunitatea timișoreană. Doritorii pot apela la numărul de telefon 0770295610 - dispecerat DAS, iar după discuțiile cu specialiștii din instituție pot opta pentru domeniul în care vor să se implice.

Nou ajutor financiar pentru persoanele aflate în dificultate

Direcția de Asistență Socială (DAS) a Municipiului Timișoara anunță acordarea unui nou ajutor financiar. Este vorba despre venitul minim de incluziune, care, începând de la 1 ianuarie 2024, va înlocui venitul minim garantat și alocația pentru susținerea familiei.

Cererile pentru obținerea noului ajutor se pot depune până în 31 decembrie 2023.

De asemenea, toți beneficiarii vechilor ajutoare sunt rugați să se prezinte la ghișeu de la sediul Serviciului Beneficii Sociale pentru a se înscrie în evidențe pentru noul tip de ajutor, sau să trimită electronic documentele necesare, la adresa de e-mail s.beneficiisociale@gmail.com.

Formularele tip, precum și lista completă cu documentele necesare se găsesc online pe site-ul Direcției Sociale, sau se pot completa în format tipărit la sediul Serviciului Beneficii Sociale, situat pe bulevardul Regele Carol I nr.10, de luni până vineri, între orele 8:30 – 15:30. Mai multe informații se găsesc pe website-ul www.socialtm.ro, personal, la sediul Serviciului Beneficii Sociale, sau telefonic la numărul de telefon 0256.220.583.

Cotele de impozitare rămân neschimbate în 2024

Proiectul de hotărâre a fost de curând aprobat de consilierii locali. Singura majorare este cea cauzată de creșterea ratei inflației, după cum prevede legea.

„Cotele de impozitare au rămas la fel ca în 2019. Bineînțeles, așa cum prevede legea, impozitele se vor majora cu rata inflației, așa cum se întâmplă în toată țara. Totodată, se mențin scuti- rile de impozit pentru anumite categorii de imobile, pentru anumiți beneficiari sau activități”, a spus Dominic Fritz, primarul Timișoarei.

Astfel, pentru clădirile rezidențiale și clădirile-anexă, aflate în proprietatea persoanelor fizice, impozitul pe clădiri se calculează prin aplicarea cotei de 0,10% asupra valorii impozabile. Pentru clădirile nerezidențiale aflate în

proprietatea persoanelor fizice, impozitul pe clădiri se calculează prin aplicarea cotei de 1,3% asupra valorii impozabile. Impozitul/taxa pentru clădirile rezidențiale aflate în proprietatea sau deținute de persoanele juridice se calculează prin aplicarea cotei de 0,10% asupra valorii impozabile a clădirii. Pentru clădirile nerezidențiale aflate în proprietatea sau deținute de persoanele juridice, impozitul/taxa pe clădiri se calculează prin aplicarea cotei de 1,3% asupra valorii impozabile a clădirii. Se menține cota adițională de 50%, aplicată asupra impozitului datorat pentru deținerea în proprietate a clădirilor nerezidențiale, atât pentru persoanele fizice, cât și pentru cele juridice. Cota taxei pentru servicii de reclamă și publicitate este de 3%. **Se păstrează cota zero** de impozitare pentru spectacole și manifestări artistice.

Se mențin și în 2024 scuti- rile de impozit pentru anumite categorii de imobile, beneficiari și activități (de exemplu persoane cu venituri mici, asociații care prestează servicii sociale, scutiri pentru persoanele care și-au reabilitat termic imobilul ș.a.).

Pentru plata cu anticipație, până la data de 31 martie 2024, a impozitului datorat pentru întregul an 2024, **contribuabilii vor beneficia de o bonificație de 10%.**

Stop cadru pe Revoluție. Istoria fotografiată de Costi Duma

În luna decembrie, la Timișoara persistă un amestec de veselie și tristețe. Pe de-o parte, finalul anului aduce cu sine bucuria venirii sărbătorilor de iarnă, pe de altă parte, reînvie în minte momente de la Revoluție. Secvențele răsturnării unui întreg sistem, și, odată cu el, a unui mod de viață, sunt mai vii aici ca oriunde. Costi Duma a fost unul dintre cei care le-a transpus, pentru posteritate, pe pelicula aparatului său de fotografiat. A surprins sute de imagini, care ne reamintesc teama, entuziasmul, sacrificiul, speranța sau recunoștința celor care au ieșit în stradă în decembrie 1989 și au făcut posibil sloganul „Azi în Timișoara, mâine-n toată țara”.

Pe Costi Duma mulți îl cunosc drept fotograful Revoluției de la Timișoara. În 1989, avea 34 de ani și era fotograf la Inspectoratul Școlar. În momentul izbucnirii evenimentelor din decembrie, a simțit că se întâmpla ceva important, că

momentele de frică și de incertitudine, pe care le-a trăit alături de mulțimea din stradă. „Primul moment în care am simțit că mi se ridică părul efectiv a fost sâmbătă seara, în 16 decembrie, când un grup de vreo 200 de persoane, stri-

Bulevardul Revoluției din 1989, în apropierea Consiliului Județean Timiș

despre care nu știam ce face, încât nu am avut curaj”.

Cu toate acestea, în fiecare zi o lua de la capăt. „A doua zi, cu același grup, am ajuns la Consiliul Județean. Am făcut câteva fotografii, după care am lăsat aparatul. Și atunci mi-a fost frică și am rămas în minte cu o secvență care m-a impresionat - când armata a dat cu patul puștii, în adevăratul sens, în propriul ei popor. Am avut parte de o astfel de lovitură. Era în perioada în care deja a început să se tragă în Piața Libertății. În spate la Bega Mică erau grupuri de militari cu care am intrat în conflict. Aruncam pe rând cu bolovani, dar, la un moment dat, am fost prins la mijloc și am luat un pat de armă. Am picat jos, simțeam că nu mai am aer. M-au luat niște persoane mai în vârstă, m-au dus sub o poartă și m-au udat cu apă. Mai țin minte că, tot în 17, am fotografiat când un elicopter survola Timișoara. Lucrurile sunt ușor de pus acum într-o ordine, dar atunci nu se știa ce se întâmplă cu exactitate. Unii oameni strigau «Ne bombardează», alții «Ne filmează!»”.

În 17 decembrie, armata a tras în mulțime. Costi Duma povestește că în acele momente cumplite se afla pe treptele Catedralei.

„Mai mulți militari pe care îi văzusem în față la cinematograful Studio, au venit la Catedrală, s-au desfășurat în lanț de trăgători și au tras. În fața mea o femeie a fost împușcată, curgea sânge. Și acum când trec prin fața catedralei mă uit la locul unde eram eu - a treia treaptă pe colț, în partea dreaptă. Deasupra capului am auzit cum glonțul a lovit un stâlp.”

Un episod greu de uitat pentru cei prezenți, despre care crede că a fost decisiv pentru Revoluția de la Timișoara. „În momentul în care am fost în fața Catedralei și auzeam gloanțele, am știut că lucrurile nu vor rămâne așa. Pentru că sângele se răzbună. Acele momente au fost decisive pentru Revoluția de la Timișoara.”

„Lumea a ieșit din fabrici, s-a adunat în Piața Operei”

„În 18 și 19, a fost o atmosferă rece, greu de suportat”, își amintește Costi Duma. „Vedeai militari cu mitraliera la piept. Nu am avut curaj să fotografiez, nici nu am luat aparatul la mine. În 20, am simțit că lucrurile se schimbă. Lumea a ieșit din fabrici, s-a adunat în Piața Operei, s-a organizat manifestația, s-a urcat în balconul Operei. În general, au fost oameni cu curaj. Până în data de 22, Ceaușescu a fost încă la conducere, împreună cu toate serviciile.

La Consiliul Județean era o altă echipă de negociatori din partea cetățenilor. În clădire era Constantin Dăscălescu, prim-ministrul României, care venise cu misiunea de a restabili ordinea. Am fotografiat atunci cele două manifestații”.

Memorabilele fotografii pot fi văzute în fiecare an în cadrul unor expoziții. Anul acesta au fost expuse atât la Timișoara, cât și la Budapesta și Londra, pentru a aminti prețul plătit pentru liber-

Poza realizată de deasupra Librăriei Eminescu

era o poveste ce trebuia spusă. A avut curajul și prezența de spirit să fotografieze multe momente cheie, iar pozele sale au intrat în istorie.

A fotografiat cu teamă și responsabilitate față de cei care apăreau în imagini. Filmele erau lăsate la prieteni, de unde le recupera mai târziu. Cu toate acestea, a fost oprit de forțele de ordine de mai multe ori, a fost lovit cu patul armei și chiar bătut. „Căutam să ies cât mai puțin în evidență, dar nu tot timpul puteam. De exemplu, în 20 decembrie lumea era în Piața Operei, în balcon, iar eu am urcat pe zidul de lângă Operă, am scos din hanorac aparatul și am făcut câteva fotografii. La un moment dat, un grup de vreo cinci oameni m-au văzut, au venit la mine și m-au luat pe sus, ca pe un snop de paie. M-au burdușit bine cu picioarele, cu pumnii. Țsta a fost riscul. Sincer, i-am și înțeles, oamenii erau speriați”, relatează el.

„Jos Ceaușescu!”

Privind în urmă, își amintește

Manifestanți în fața Consiliului Județean Timiș

Finalul unui an spectaculos, începutul unei noi călătorii

Anul Capitalei Europene a Culturii s-a încheiat. 2023 a reprezentat pentru Timișoara un an excepțional, care a colorat în culori vii întregul oraș. A fost un an al implicării, al colaborării, al investițiilor în cultură și în proiecte pentru comunitate, al ideilor, dar, poate cel mai important, un an care a depășit așteptările tuturor.

Timișoarei i-a fost oferită șansa de a-și reafirma identitatea, atât la nivel național, cât și în Europa. De la acordarea titlului, numărul turiștilor a crescut de trei ori; în oraș am auzit vorbindu-se limbi din toate colțurile lumii; oficiali de rang înalt din zeci de țări, printre care președintele Germaniei, Frank-Walter Steinmeier, au vizitat Timișoara; laureați ai premiului Nobel au stat de vorbă cu timișoreni și nu numai; mari artiști ai lumii, precum John Malkovich, David Garret, Jessie J, au fost aplaudați aici; tradițiile și obiceiurile au fost evidențiate la evenimente precum Festivalul Inimilor; sălile la concerte de gală, precum cel al Orchestrei Naționale a Franței, au fost neîncăpătoare; expozițiile Brâncuși, Brauner, Adina Pintilie sau Adrian Ghenie au adunat mii de vizitatori; bienala de artă contemporană și-a reconfirmat importanța internațională;

Katie Melua pe scena din Piața Unirii

Corul Comunitar a fost recompensat cu ropote de aplauze; în cartiere s-au jucat piese de teatru, au avut loc ateliere, dezbatere, concerte, iar voluntarii rămân în amintirea turiștilor pentru ospitalitate.

Spectacol de acrobație aeriană „Roza Vânturilor” Sonics (Italia)

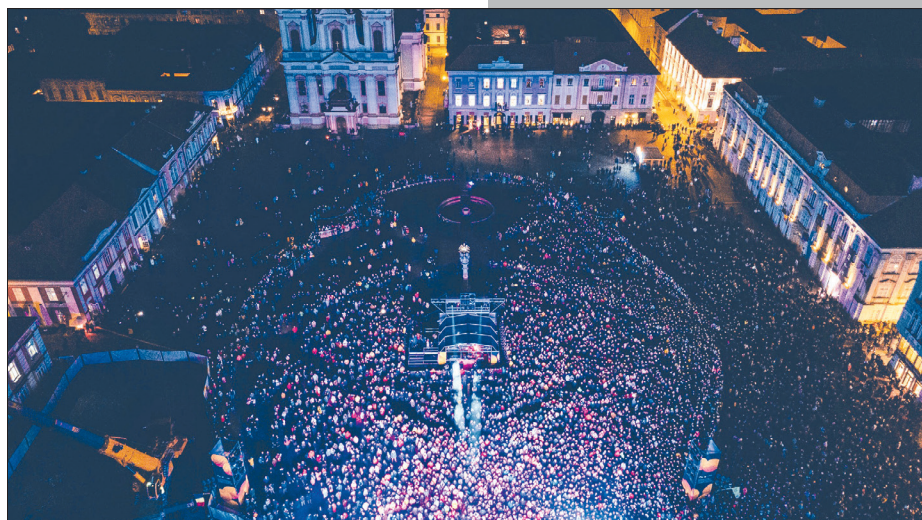

Foto: Florin Gherasim. Mii de oameni la concertul de încheiere a Capitalei Europene a Culturii

Povestea Capitalei Europene a Culturii continuă

Finalul anului înseamnă doar începutul unei noi etape. Investițiile și proiectele realizate asigură continuitatea poveștii de succes.

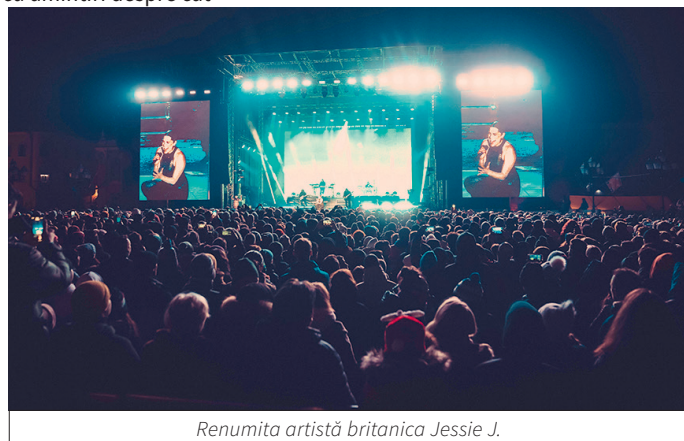
„Astăzi privim înapoi la acest an mult prea scurt cu o grație copleșitoare: grație pentru mobilizarea și implicarea de care a dat dovadă întreaga societate timișoreană, mult dincolo de granițele culturii, mult dincolo de cele peste 2.000 de evenimente la care au participat peste 1,3 milioane de oameni; grație pentru atenția și iubirea pe care a primit-o Timișoara din România și Europa; grație pentru faptul că am redescoperit acele valori și viziuni care, cu toată diversitatea noastră istorică și individualitatea noastră modernă, ne leagă unii de ceilalți și care formează din noi, timișoreni, o comunitate.

Azi nu este despre o recunoștință nostalgică, în care ne încălzim cu amintiri despre cât

de frumos a fost. Azi este despre o recunoștință provocatoare, care ne face să spunem: Mulțumim, 2023, că ne-ai amintit de ce suntem în stare”, a spus Dominic Fritz, primarul Timișoarei, la ceremonia de încheiere a programului.

În 2023 Primăria Timișoara a investit și va continua să investească în cultură. Au fost reabilitate și redat comunității spații precum fostele cinematografe de stat, dar și o serie de spații neconvenționale, s-a construit Centrul Cultural și Educațional Kuncz, a fost amenajat Multiplexity – Muzeul de Transport Public „Corneliu Miklosi”, au fost modernizate Galeriile Bastion. Fiecare dintre acestea vor găzdui, în continuare, evenimente pentru timișoreni și turiști.

Anul 2023 a însemnat, deopotrivă, un mod de a învăța cum să facem lucrurile mai bine. Această experiență va contribui la crearea unei Timișoare așa cum ne-o dorim cu toții.

Renumita artistă britanică Jessie J.

Sărbătorile de iarnă în Timișoara multiethnică

Sărbătorile de iarnă în Banat sunt pline de culoare. Tradițiile românești se împletesc cu cele ale etnicilor maghiari, evrei, sârbi, bulgari, germani sau ucraineni, parte a farmecului acestei regiuni. Chiar dacă are semnificații ușor diferite, Crăciunul aduce în casele tuturor lumină și bucurie.

Crăciunul la ucraineni

Crăciunul pe rit vechi este sărbătorit, în rândul ucrainenilor, la 13 zile după Crăciunul ortodox românesc, pe data de 6 ianuarie, ca pe vremuri. Aceștia țin post înainte de Crăciun și se pregătesc să meargă la biserică pentru Nașterea Domnului. Copiii și tinerii merg și ei cu colinda în seara de Ajun. Gospodinele pregătesc nouă feluri de mâncare, preparate care reprezintă bogăția de peste an. Ele gătesc hrebleanca, o mâncare cu ciuperci, grâu fiert și pește.

Până la Bobotează, ucrainenii leagă picioarele mesei cu un lanț, pentru ca binele și liniștea de la Crăciun să rămână în casă tot anul. În ziua de Crăciun tinerii merg la colindat cu Viflaimul și apoi se așează la masa bogată, de la care nu lipsesc cozonacii și coliva.

Despre Advent

La germani, printre tradițiile care preced sărbătorirea Crăciunului se numără și Adventul. În calendarul credincioșilor catolici și protestanți Adventul este perioada celor patru săptămâni de dinaintea Crăciunului.

Christkindlspiel, un vechi obicei de Crăciun, practicat și în Banat

Denumirea provine din latină, de la adventus domini, și se traduce prin venirea Domnului. Este o perioadă de liniște sufletească, de speranță și de așteptare a nașterii lui Isus Christos. Totodată este și începutul anului bisericesc și începutul postului Crăciunului. Cel mai cunoscut simbol al acestei perioade este coroana de Advent. Aceasta are patru lumânări, care se aprind pe rând în fiecare duminică de Advent.

Un alt obicei tradițional de Crăciun este Christkindlspiel, care a fost cules în 1998 de formația de dansuri populare germane Banater Rosmarein. Este vorba de o scenetă, cu care un grup de copii și tineri merg în ajunul Crăciunului să ducă din casă în casă vestea nașterii mântuitorului, apoi participa la slujba festivă de Crăciun.

Crăciunul la etnicii bulgari

Colindători bulgari

În mod tradițional, în ziua de Crăciun, colindători, în grupe de câte cinci băieți, îmbrăcați special pentru acest rol, doi îngeri și trei păstori purtând cu ei „Betleumul” (o reprezentare în miniatură a nașterii lui Isus în iesle închisă într-o structură asemănătoare unei biserici), se îndreaptă pe străzi și intră în casele unde sunt poftiți. La intrare, interpretează o scenetă, cântând colindele specifice învățate de la bunici, care au ca origine versurile din Biblie, ușor aranjate în stil folcloric și compuse ca un dialog între păstori, anunțând astfel nașterea Mântuitorului. Pentru acest gest sunt răsplătiți de obicei cu prăjituri, mere, nuci și ceva bani mărunți.

Ajunul de Crăciun la sârbi

În dimineața de Ajun, gospodinele frământă colacii și se pregătesc să primească primii urători. Când intră copilul în casă și începe să ureze, gazda îl presară cu grâu și porumb. Pentru urătura pe care a făcut-o primește ca răsplată colaci, mere, nuci.

În seara de Ajun gazda rămâne în casă, restul familiei se aranjează în ordinea vârstei și merg în curte după paie. Se pregătesc paiele și cel mai bătrân ia paiele și vine către casă. Când ajunge la ușă îi urează gazdei o seară bună și îl felicită cu ocazia Ajunului. Se așează paie pe jos, care rămân în cameră până în a treia zi de Crăciun când se „mătură” Crăciunul. Pe masă trebuie să fie și o lumânare, dar care nu se pune în sfeșnic, ci într-un borcan umplut cu grâu și porumb, ca să fie anul bogat. Înainte de a începe masa se adună toți, iar cel mai tânăr

Prăjitura Cesnița, nelipsită la masa de Crăciun

mesean citește „Tatăl nostru” și urează poftă bună și un Ajun fericit. După masă gazdele se pregătesc să primească colindătorii.

Unul dintre preparatele care nu lipsește de pe masa de Crăciun este desertul Cesnița, o prăjitură din foi de aluat fraged cu multă nucă și în care se ascunde o monedă. Se spune că cel ce va găsi bănuțul va fi fericit tot anul.

Hanuka, sărbătoarea evreiască a luminii

Hanuka este celebrată în fiecare an, în luna decembrie, între 25 Kislev și 3 Tevet. Cele opt zile ale sărbătorii amintesc de Victoria legendarilor macabei asupra dominației greco-siriene, între 165-163 î.e.n. și de reînălțarea Marelui Templu de la Ierusalim, care fusese desacralizat de cotropitori. Minunea celebrată se referă la candela cu ulei pur găsită în Templu, care a ars timp de opt zile, deși era suficientă doar pentru

una. Tradițiile de Hanuka aduc mare bucurie copiilor. Se consumă alimente prăjite în ulei,

Aprinderea lumânărilor de Hanuka

„vedete” fiind sufganiot (gogoși) de toate dimensiunile, culorile și cu cele mai diverse umpluturi. Cei mici au un joc tradițional cu titi-reze – sevivon sau dreidel - pe care este inscripționat următorul mesaj în limba ebraică: „Nes Gadol Haia Sham” - „O mare minune a fost acolo”. Un alt obicei este cel de a oferi „Hanukkah gelt”, bănuți reali, dar mai ales de ciocolată. Lumina are un rol esențial în sărbătoarea de Hanuka, referindu-se atât la însemnătatea sa fizică, precum și la cea spirituală.

Tradiții de Crăciun la maghiari

Sărbătorile religioase de iarnă încep cu Adventul. Bradul de Crăciun este unul dintre cele mai răspândite simboluri ale sărbătorii Crăciunului. Acesta este adus de Înger, se împodobește în Ajun și se păstrează până după Bobotează. În seara de Ajun, familiile se reunesc pentru a împodobi bradul, după care se așează la masa festivă, la care se consumă tradiționala supă de fasole fără carne. Tradiția spune că este bine să mănânci mere, nuci, usturoi cu miere, și tăiței cu mac, pentru a avea parte de bogăție în

Preparate tradiționale maghiare

casă și pentru a-ți păstra sănătatea. Colindatul în Ajun se numește „kántálás”, colindătorii fiind răsplătiți cu diverse daruri. În comunitatea maghiară, mai ales adulții, merg la colindat cu Bethleemul, să vestească nașterea Mântuitorului. Bethleemul este macheta unei biserici construită din carton sau scândură și purtată din casă în casă, de obicei de adulți costumați, care prezintă sceneta nașterii pruncului Isus. Ei sunt răsplătiți cu mere, nuci, cozonac, cârnați și țuică.

Urarea tradițională este: „Békés, boldog karácsonyi ünnepeket kívánok!”

Cu recunoștință pentru un an eferfescenț și încredere în ce va urma, vă urez din partea Primăriei Timișoara sărbători binecuvântate și un An Nou prosper!

Vă mulțumesc pentru efortul de a face zi de zi din Timișoara orașul în care ne place să fim.

Primarul Timișoarei,
Dominic Fritz

Sesizat/ rezolvat

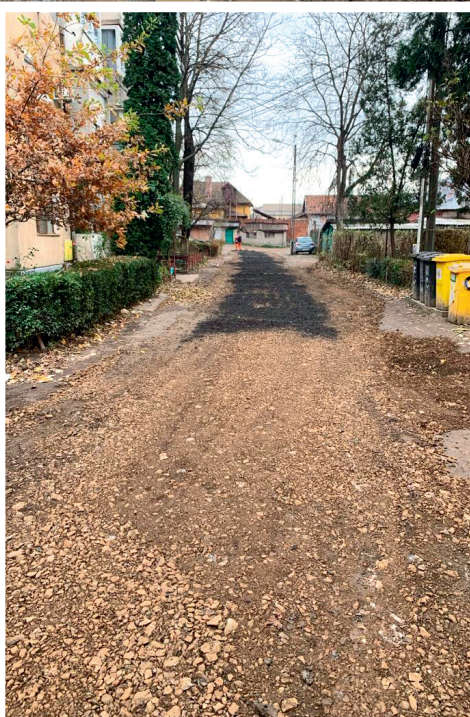
RONAȚ

Înainte și după pietruirea drumului

Până nu demult, pe strada Barierei din Ronaț, locuitorii umblau cu cizme de cauciuc și își urcau copiii pe bicicletă în drum spre școală.

Pentru părinții care își duceau copiii în cărucior sau pentru persoanele cu dizabilități locomotorii era aproape imposibil să meargă pe stradă. Sesizările lor, depuse prin platforma dedicată a primăriei au fost soluționate, cu sprijinul managerilor de cartier, iar drumul a fost pietruit. Acțiunile municipalității nu se opresc aici, existând și alte planuri pentru îmbunătățirea accesului auto și pietonal pe str. Barierei.

„Turist în Timișoara”

Zorica Živković - Serbia

„Este prima dată când vin în Timișoara. Am venit împreună cu o prietenă, ne propunem să vizităm cât mai multe lucruri și să ne mai întoarcem. Suntem din Serbia, deci foarte aproape. Ar fi păcat să nu profităm de acest lucru, mai ales că anul acesta Timișoara e Capitală Europeană a Culturii.

Am vizitat până acum zona centrală, catedrala și târgul de Crăciun - care ne-a plăcut foarte mult, iar mai târziu vom merge să facem niște cumpărături la mall.

E un oraș foarte frumos, cu o mulțime de cafenele, localuri și restaurante. Azi ne propunem să degustăm mâncarea tradițională românească, dar și dulciurile artisanale de la târgul de Crăciun.”

Primăria Municipiului Timișoara

Adresa: Bulevardul C.D. Loga, nr. 1,
cod poștal 300030
Telefon: 0256 969

E-mail: primariatm@primariatm.ro,
monitor@primariatm.ro
Website: www.primariatm.ro
<https://sesizari.primariatm.ro>

Pre-pres & print:

Tipografia
ProdCom

Tiparul: S.C. TIPOGRAFIA PROD COM Târgu-Jiu
Tel: 0253-21.29.91, Fax: 0253/218343
E-MAIL: tipografia.prodcom@gmail.com